

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและตามถนัดของนักเรียน และมาตรา 24 กล่าวว่า การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมใดสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดได้ แก้ปัญหาได้ รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2547 : 13-14) แต่ในอดีตที่ผ่านมากระบวนการเรียนการสอนยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีลักษณะ “มองไกล คิดไกล ใฝ่รู้” เพื่อสามารถเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 21) การจัดการศึกษาจึงต้องทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่หาความรู้ และมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันจะทำให้เกิดการคิดเป็นและแก้ปัญหาได้

การจัดการศึกษาที่เหมาะสมจะต้องสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลยึดเด็กเป็นศูนย์กลางจัดการเรียนการสอนให้เด็กได้เรียนอย่างสมดุล โดยรู้วิธีเรียน รู้จักวิธีคิดวิเคราะห์ สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากประสบการณ์จริง โดยการปฏิบัติและใฝ่ใจที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้หลักสูตรและกระบวนการเรียน กระบวนการวัดผลและประเมินผลจะต้องยืดหยุ่น หลากหลายครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกของการพัฒนาของแต่ละบุคคล เปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนหรือถ่ายทอดข้อมูลความรู้มาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน และครูมีหน้าที่พัฒนาคนไม่ใช่พัฒนาวิชา แต่จะอาศัยวิชามาพัฒนาคน (ขจรศักดิ์ สีเสน. 2545 : 17) เนื่องจากนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษามีอายุในช่วงของวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่นิยมเพื่อนอยู่เป็นกลุ่ม ดังนั้นกลุ่มเพื่อนจึงมีบทบาทต่อพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างมากและการเรียนการสอนจะได้ผลสูงสุดก็ต่อเมื่อนักเรียนให้ความร่วมมือมีส่วนร่วมในกิจกรรม ครูต้องพยายามกระตุ้นให้นักเรียนตระหนักในความสามารถของตนเอง ให้ปรับตัวและพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (ชมนาด เชื้อสุวรรณทวิ. 2542 : 126) ผู้สอนควรรหาแนวทางให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ขึ้น โดยการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ

นักเรียนที่มีความแตกต่างกัน เสริมสร้างความสนใจของนักเรียน ประหยัดเวลาในการสอน นักเรียนได้เรียนรู้จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม ทำให้เกิดความแน่นและจำได้นาน (ยุพิน พิพิธกุล และอรพรรณ ตันบรรจง. 2531 : 17-18)

จากสภาพความเป็นจริงการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะนักเรียนส่วนมากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์ ดังรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National test) ปีการศึกษา 2548 (สำนักงานพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. 2549 : 18-19) ได้สรุปข้อมูลการประเมินคุณภาพการศึกษานักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับร้อยละ 34.18 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับร้อยละ 39.55 และคุณภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เท่ากับร้อยละ 33.15 ซึ่งไม่ถึงร้อยละ 50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ดังนั้นหน้าที่สำคัญของครูต้องหาวิธีการต่างๆ มาใช้ในการจัดสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจเนื้อหาของคณิตศาสตร์ได้อย่างสัมฤทธิ์ผลโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (นวลจิตต์ ชาวเกียรติพงศ์. 2542 : 17)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างในด้านความถนัดและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมองซีกซ้ายและขวาไปพร้อม ๆ กัน รวมทั้งการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ เพื่อเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข แนวคิดพื้นฐานรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) แมคคาร์ธี (McCarthy. 1990 : 2) กล่าวถึงลักษณะของผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ว่านักเรียนทุกคนต้องผ่านประสบการณ์ทุกอย่างครบทุกขั้นตอนจะเป็นการเรียนที่ก้าวหน้าตามธรรมชาติ นักเรียนได้ใช้สามัญสำนึกและความรู้สึกได้รับประสบการณ์ ได้เฝ้าส่องมอง ตอบสนองกลับและได้นำความรู้ไปพัฒนาความคิด ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนนี้เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของการรับรู้ (Perception) และการจัดกระบวนการ ข้อมูล (Processing) โดยวิธีการที่บุคคลเรียนรู้มี 2 ประเภท คือหนึ่งผ่านประสบการณ์รูปธรรมหรือประสบการณ์ตรง (Concrete experience) และสองผ่านความคิดรวบยอดหรือที่เป็นนามธรรม (Abstract conceptualization) ส่วนกระบวนการจัดกระทำกับข้อมูลที่รับรู้นั้นมี 2 ลักษณะเช่นเดียวกันคือ การลงมือทดลองปฏิบัติ และการสังเกต โดยใช้ความคิดอย่างไตร่ตรอง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ TAI (Team assisted individualization) ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative learning) และการสอนรายบุคคล (Individualized instruction) เข้าด้วยกัน โดยจะเน้นการร่วมมือภายในกลุ่มโดยแต่ละกลุ่มจะ

ประกอบ ด้วยเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อนอยู่รวมกัน คือ การสอนแบบ TAI ผู้เรียนลงมือกระทำ กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถจากแบบฝึกทักษะและส่งเสริมความร่วมมือภายใน กลุ่มมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียน พัฒนาวิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคม การมีมนุษยสัมพันธ์และการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี การสอน แบบ TAI จะให้ผลสะท้อนกลับแก่ผู้เรียนซึ่งเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ และเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ผลการทดสอบของนักเรียนจะถูกแบ่งออกเป็นสองตอน คือ คะแนนสอบ รายบุคคล และคะแนนเฉลี่ยทั้งกลุ่ม การทดสอบของนักเรียนต่างคนต่างสอบ เวลาเรียนต้องร่วมมือ กัน จุดสำคัญของการสอนแบบ TAI คือ การสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและส่งเสริมความ ร่วมมือในการทำงานกลุ่ม (พรชนก ช่วยสุข, 2545 : 45) การสอนแบบ TAI นักเรียนต้องทำแบบ ฝึกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันวิธีการสอนเหล่านี้ทำให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบ ความ เชื่อมั่นในตนเอง ความอดทน ความเสียสละ และการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สังคมวางไว้

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า การจัด การเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สลาวิน แมคเคิน และลิฟวี (Slavin, Madden and Leavey. 1984 : 813-819) ที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ TAI มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการคำนวณสูงกว่ากลุ่มควบคุม ขวัญใจ บุญฤทธิ์ (2535 : บทคัดย่อ) พัทธนี ทองแก้ว (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการ สอนแบบ TAI มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ศิริพร คล่องจิตต์ (2548 : บทคัดย่อ) พบว่า หลังจากที่ได้รับ การสอนแบบ TAI มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และเอมเลย์ (Emley. 1986 : 70-A) พบว่าสามารถนำ TAI ไปใช้สอนเพื่อปรับปรุง คณิตศาสตร์ นัญฐิตา โพธิ์เพชร (2545 : บทคัดย่อ) เสมอใจ จงเจริญคุณวุฒิ (2545 : บทคัดย่อ) พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์สูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สุดาภรณ์ อรุณดี (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีพฤติกรรมการเรียนวิชา คณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ยังไม่ มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยการนำรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ร่วมกับเทคนิค TAI มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาว่าจะ ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไร

ฮอลแลนด์ (Holland. 1961 : 136-137) กล่าวว่า เด็กระดับชั้นมัธยมศึกษาที่มีความคิด สร้างสรรค์ มักเป็นผู้ที่มีความคิดอย่างอิสระ มีความริเริ่ม และเป็นผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จใน

อนาคต จากผลการวิจัยและการประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2529 : 1-2) พบว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นว่า คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เหมาะสมกับผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นอกจากนี้ความคิดสร้างสรรค์ยังมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นงานวิจัยของสมบูรณ์ แซงู (2525 : 50-56) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ สมรรถภาพสมองทางสัญลักษณ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 412 คน ผลปรากฏว่า ความคิดสร้างสรรค์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI และแบบปกติ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำสิ่งที่พบนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนคณิตศาสตร์ต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI และแบบปกติ แตกต่างกันหรือไม่
2. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI และแบบปกติ แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI และแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI และแบบปกติ

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ วัฏจักรการเรียนรู้ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI และแบบปกติ ซึ่งผลของการวิจัยจะทราบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใด ที่จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์สูงกว่ากัน อีกทั้งนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาอื่นๆ ได้พัฒนาการเรียนการสอนโดยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นพร้อมทั้งได้พัฒนาความถนัดเต็มศักยภาพและดำรง ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8 ห้อง เป็นนักเรียนจำนวน 360 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 3 ห้องเรียนจำนวน 122 คน เป็นห้องเรียนตามสภาพจริง (Intact group) สุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก กลุ่มแรกเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ จำนวน 42 คน กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI จำนวน 39 คน และกลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 41 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาแบ่งเป็น 2 ประเภท

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 3 วิธี ได้แก่

3.1.1 วิธีการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้

3.1.2 วิธีการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI

3.1.3 วิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

3.2.2 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์

4. เนื้อหา

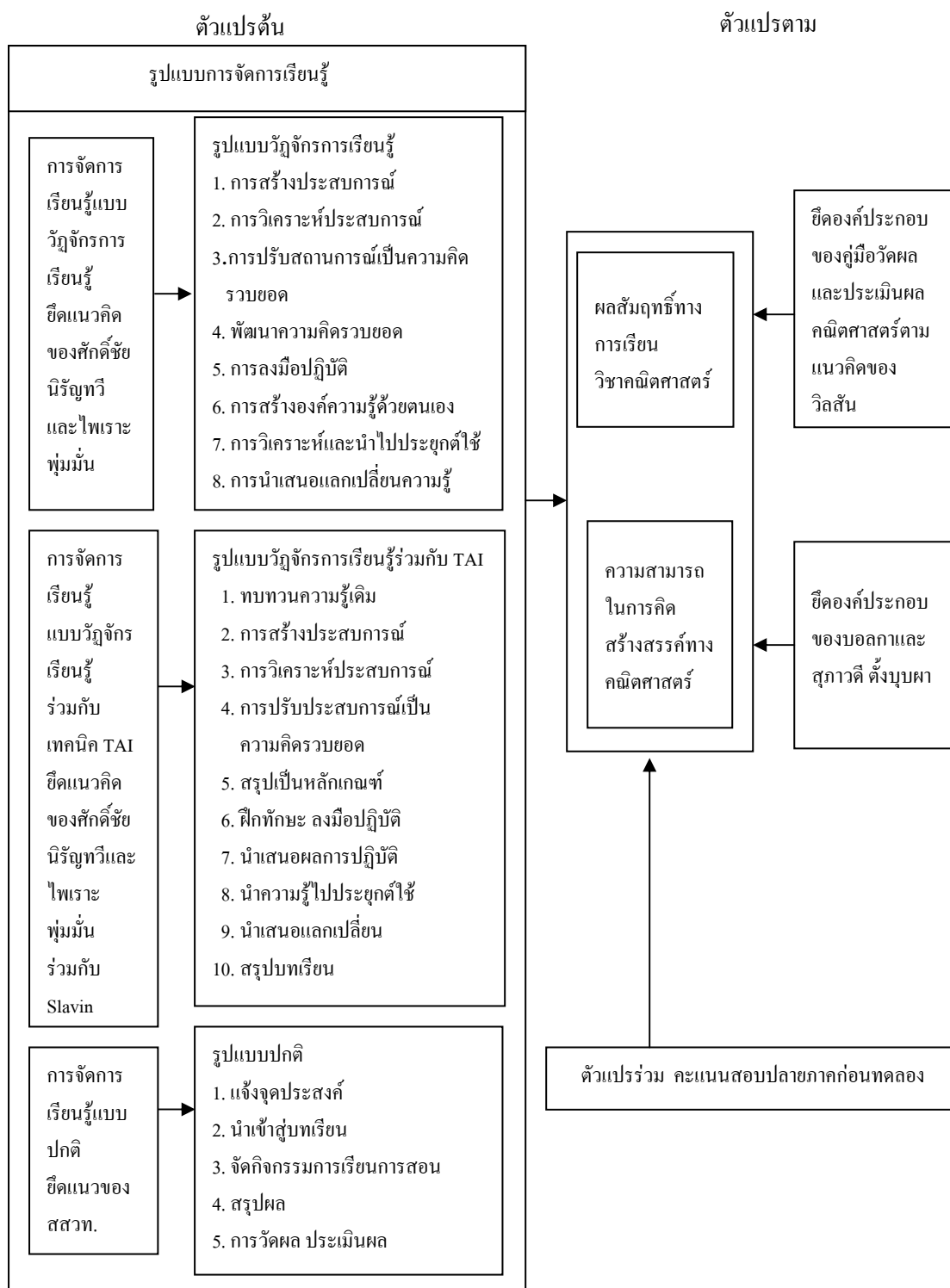
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง
เวกเตอร์ในสามมิติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ใช้
เวลาในการทดลอง กลุ่มละ 20 คาบ คาบละ 50 นาที

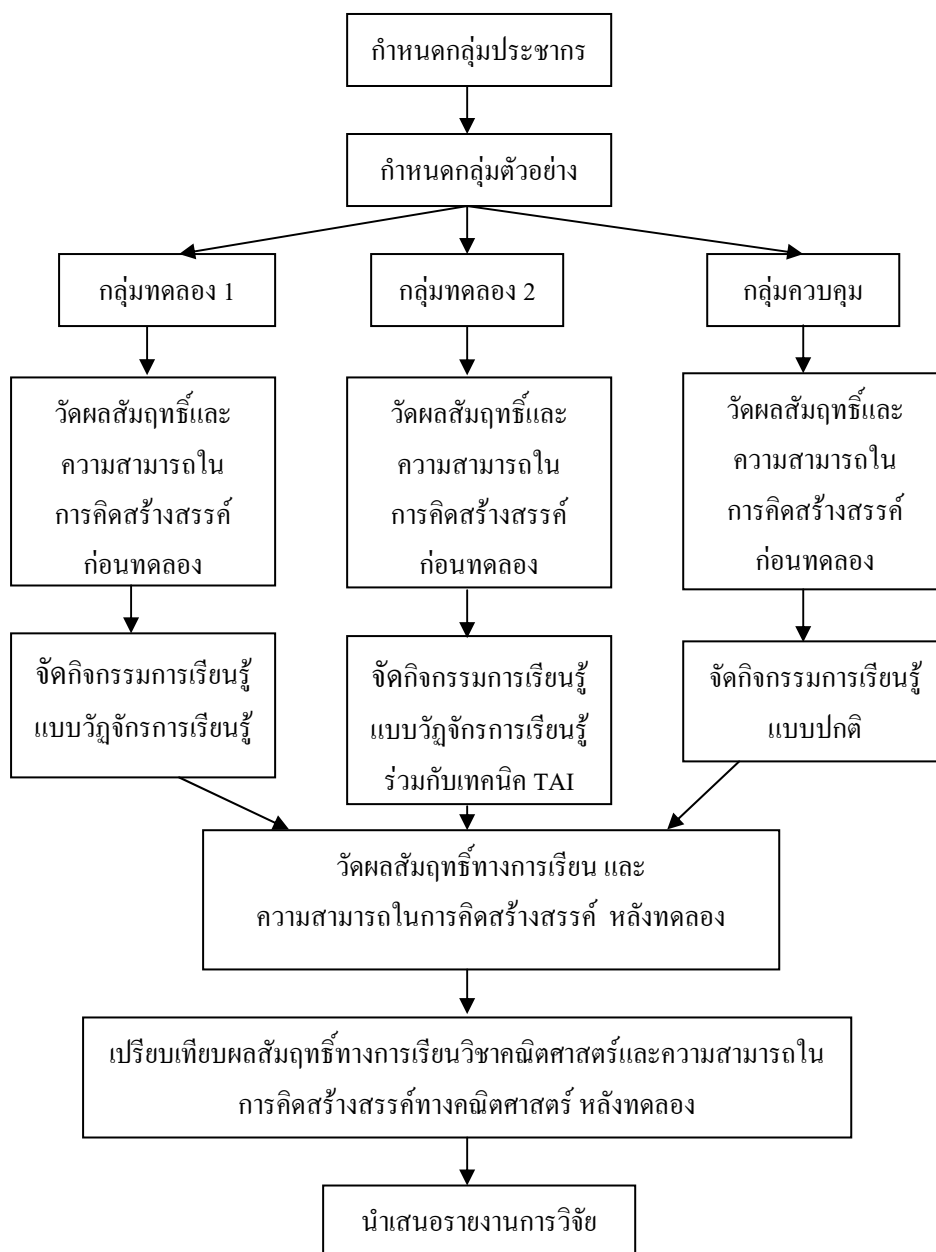
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ สามารถแสดงขั้นตอนการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI และแบบปกติ ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI และแบบปกติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางรวมทั้งพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 8 ขั้น (ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ และไพเราะ พุ่มมัน. 2543 : 17-25)

ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์

ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด

ขั้นที่ 4 พัฒนาความคิดรวบยอด

ขั้นที่ 5 ลงมือปฏิบัติ

ขั้นที่ 6 สร้างองค์ความรู้

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์และนำไปประยุกต์ใช้

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

2. เทคนิคแบบ TAI หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นกลุ่ม ซึ่งในกลุ่มจะประกอบด้วย นักเรียนที่มีระดับความสามารถต่างกัน คือ ความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ มีอัตราส่วน 1 : 2 : 1 ในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนแต่ละคนจะต้องทำแบบฝึกทักษะย่อยๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยมีการซักถามช่วยเหลือกันมีการตรวจผลงานให้กันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม กลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยได้สูง ครูเสริมแรงโดยการให้รางวัล เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนช่วยเหลือและร่วมมือกัน ก่อนทำการสอนครูอธิบายการใช้เทคนิคแบบ TAI (Team assisted individualization) ให้นักเรียนฟังและดำเนินการสอนตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นนำและสอน

2.1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

2.1.2 ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนโดยใช้สื่อการสอนประกอบ

2.1.3 ครูสอนเนื้อหาโดยการอธิบาย ยกตัวอย่าง ที่เหมาะสมกับเนื้อหา

2.2 ขั้นฝึกทักษะ นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกทักษะแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยเอกสารแนะนำบทเรียน พร้อมคำถามซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน การทำแบบฝึกทักษะต้องทำและตรวจทีละตอนโดยสมาชิกในกลุ่มจะช่วยกันตรวจคำตอบ และเมื่อคำตอบไม่ถูกต้อง สมาชิกต้องช่วยกันแก้ไข ข้อบกพร่องในการทำแบบฝึกทักษะ โดยศึกษาแบบฝึกทักษะนั้นใหม่ แล้วให้เพื่อนในกลุ่มที่ตอบถูกเป็นผู้อธิบาย หรือครูเป็นผู้ชี้แนะข้อบกพร่อง

2.3 ขั้นวัดผลประเมินผล

2.3.1 นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบย่อย ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ

2.3.2 สมาชิกในกลุ่มตรวจให้คะแนน ถ้าไม่ผ่านเกณฑ์ 80% ครูจะต้องวิเคราะห์หาจุดบกพร่อง และแนะนำช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นให้นักเรียนผู้นั้นทำแบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้ง

2.3.3 หลังจากเรียนจบแต่ละหน่วย นักเรียนแต่ละคนต้องทำแบบทดสอบประจำชุดการเรียนจำนวน 15 ข้อ คะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดชุดนี้ จะบันทึกคะแนนเป็นรายบุคคลแล้วนำคะแนนรายบุคคลนั้นมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

2.3.4 ครูจัดอันดับคะแนนของกลุ่ม และตั้งชื่อกลุ่มที่ได้คะแนนสูง ปานกลาง ต่ำ ดังนี้

2.3.4.1 กลุ่มที่ได้คะแนนสูง คือกลุ่มยอดเยี่ยม เรียกว่า Super team

2.3.4.2 กลุ่มที่ได้คะแนนปานกลาง คือ กลุ่มดีมาก เรียกว่า Great team

2.3.4.3 กลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ คือ กลุ่มดี เรียกว่า Good team

2.4 ขั้นสรุป ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปพร้อมกันหน้าชั้นเรียน

3. การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค TAI เพื่อสนองต่อวิธีการเรียนของนักเรียน 4 แบบ โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

ขั้นที่ 2 การสร้างประสบการณ์

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ประสบการณ์

ขั้นที่ 4 การปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด

ขั้นที่ 5 สรุปเป็นหลักเกณฑ์

ขั้นที่ 6 ฝึกทักษะลงมือปฏิบัติ

ขั้นที่ 7 นำเสนอผลการปฏิบัติ

ขั้นที่ 8 นำความรู้ไปประยุกต์ใช้

ขั้นที่ 9 นำเสนอแลกเปลี่ยนความรู้

ขั้นที่ 10 สรุปบทเรียน

4. การจัดการเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การสอนที่ยึดหลักและแนวการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. ซึ่งมีขั้นตอนการสอน ดังนี้

4.1 ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูเป็นผู้แจ้งให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์ในการเรียนรู้

4.2 ชี้นำเข้าสู่บทเรียนโดยมีการสนทนา ซักถามและทบทวนพื้นฐาน เพื่อให้ นักเรียนมีความพร้อมและเร้าความสนใจ

4.3 ชี้นกิจกรรมการเรียนการสอนหรือชั้นสอน ครูสอนเนื้อหาด้วยวิธีต่างๆ และใช้สื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

4.4 ชี้นสรุป ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาที่เรียนมาแล้วให้นักเรียนทำแบบฝึก หรือแบบฝึกหัด

4.5 ชี้นวัดและประเมินผล โดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากการปฏิบัติ กิจกรรม การตอบคำถาม การทำแบบฝึกหัด และการทำแบบทดสอบ

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เวกเตอร์ในสามมิติของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจากการเรียนสิ้นสุดลงแล้ว ซึ่งผู้วิจัยจะใช้คะแนนจากแบบทดสอบความ สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ หมายถึง คะแนนความสามารถ ของบุคคลที่แสดงความคิดริเริ่ม ความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความ ละเอียดลออจากสถานการณ์ทางคณิตศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. คะแนนสอบปลายภาคก่อนทดลอง หมายถึง คะแนนสอบปลายภาคของนักเรียนที่ เรียนวิชาคณิตศาสตร์ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI และแบบปกติ แตกต่างกัน

2. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI และแบบ ปกติแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI และแบบปกติ
2. เป็นแนวทางให้ผู้สนใจนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค TAI มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้
3. เป็นข้อมูลทางการศึกษาสำหรับผู้บริหารและผู้สนใจในการวางแผนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น